

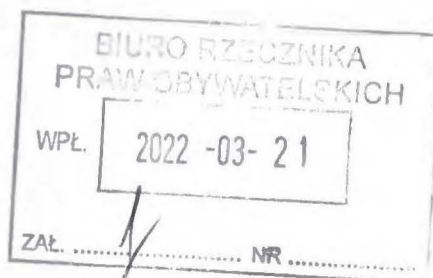
RPW/26595/2022 P
Data: 2022-03-21

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
im. Janusza Korczaka
71-883 Szczecin, ul. Kamienna 22
tel./fax (091) 4538-103, 4538-592
REGON 000192637, NIP 8512006375

Szczecin, 15.03.2022 r.

**Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich Krajowy
Mechanizm Prewencji**

**Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
Im. Janusza Korczaka
Ul. Kamienna 22
71-883 Szczecin
Znak sprawy: KMP.573.16.2021.MD**

Wyjaśnienia do protokołu kontroli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji w MOW w Szczecinie

Szanowny Panie Rzeczniku Praw Obywatelskich,

w związku z doręczeniem Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Szczecinie znak sprawy KMP.573.16.2021.MD składam wyjaśnienia w zakresie każdego zalecenia.

Zalecenie nr 1

Zapewnienie nieletnim konsultacji z lekarzem, w możliwie najkrótszym czasie od przyjęcia do placówki, niezależnie od badania przeprowadzonego przez pielęgniarkę;

W raporcie nie wskazano, żadnej podstawy prawnej, na której takie działania placówka miałyby opierać. MOW w Szczecinie realizuje konsultacje lekarskie, w każdym przypadku, kiedy specjalista lub wychowawca uzna, że wskazana jest pilna wizyta u lekarza. Wychowanka jest umawiana natychmiast na konsultację lekarską, jednak ośrodek nie ma wpływu na termin wizyty. Brak podstawy prawnej w tej kwestii, powoduje, że trudno przekonać pracowników służby zdrowia do znalezienia terminu wizyty „na już”. Nie wydaje się zasadne, aby każda

wychowanka musiała być poddana badaniu lekarskiemu, natychmiast po przybyciu do MOW, skoro nie ma do tego, żadnych wskazań ze strony nieletniej czy osób sprawujących nad nią opiekę.

Mimo tego, poleciłam pracownikowi MOW odpowiedzialnemu za nadzorowanie opieki medycznej, aby każdą nową wychowankę niezwłocznie po przybyciu do MOW, umawiał na wizytę lekarską.

Zalecenie nr 2

Zatrudnienie psychoterapeuty oraz terapeuty uzależnień, w wymiarze co najmniej 0,5 etatu dla każdego ze specjalistów;

Dyrektor MOW dołoży wszelkich starań, aby w jak najszybszym terminie zrealizować zalecenie. Niestety, nie jest zależne to tylko od dyrektora MOW, ale od również od organu prowadzącego. W związku z tym, dyrektor placówki napisał pismo do organu prowadzącego (załącznik nr 1).

Zalecenie nr 3

Wyposażenie sali chorych zgodnie ze wskazówkami zawartymi w pkt. 6.3;

Zalecenie to zostanie zrealizowane w terminie do 11.03.2022 r.

Zalecenie nr 4

Zapewnienie obecności co najmniej dwóch wychowawców w ciągu nocy;

Zgodnie z § 25 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 roku w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. z 2017 r., poz. 1606 z zm.) w przypadku, gdy w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym przebywa więcej niż 36 wychowanek, liczba osób sprawujących opiekę w porze nocnej zostaje zwiększona o co najmniej jedną osobę na kolejne 36 wychowanek. Czyli

jeśli w MOW przebywa 37 i więcej wychowanek, jest dwóch wychowawców i jeden dozorca nocny. W sytuacji, gdy wychowanek jest 36 lub mniej, jest jeden wychowawca i jeden dozorca nocny. Takie działanie jest zgodne z prawem i zapewnia bezpieczne warunki pobytu nieletnich.

Zalecenie nr 5

Opracowanie jasnych zasad obliczania długości trwania izolacji oraz przekazywania na piśmie informacji o długości trwania izolacji każdej wychowance kierowanej do sali chorych, najpóźniej w momencie umieszczenia jej w Sali;

Zalecenie to zostanie zrealizowane w dniu 23 lutego 2022 r. i będzie od tego dnia obowiązywać.

Zalecenie nr 6

Zmianę „Regulaminu Wychowanek MOW w Szczecinie” oraz „Regulaminu oceny zachowania wychowanek MOW w Szczecinie” poprzez precyzyjne określenie zasad nagradzania wychowanek za pozytywne zachowanie;

W dniu 23 lutego 2022 r. na spotkaniu Rady Pedagogicznej, został powołany zespół składający się z przedstawicieli wychowawców, nauczycieli i min. jednego specjalisty, który w terminie do 7 marca 2022 r. opracował zmiany w wymienionych regulaminach zgodnie z zaleceniem nr 6. i na radzie pedagogicznej w dn. 7 marca 2022 r. zmiany zostały zatwierdzone.

Zalecenie nr 7

Usunięcie wykazu punktacji z miejsc ogólnodostępnych i przechowywanie takiej informacji tylko w aktach wychowanek;

Wykaz punktacji został usunięty z miejsc ogólnodostępnych. Jest przechowywany u wychowawcy klasy i wychowawcy grupy w dokumentacji wychowanki.

Zalecenie nr 8

Demontaż krat oraz sztab antywłamaniowych w całej placówce oraz zamontowanie w oknach klamek umożliwiających samodzielne otwieranie okien przez wychowanki;

Realizacja zalecenie zostanie rozpoczęta stopniowo. W pierwszej kolejności zostaną zdemontowane kraty w aneksach kuchennych, następnie w kolejnych oknach. Na radzie pedagogicznej w dn. 23 lutego 22r. dyskutowaliśmy na temat tego zalecenia. Wychowawcy przypomnieli, że kraty w oknach nie były zamontowane tylko w celu ograniczenia ucieczek wychowanek, ale dlatego, że kiedyś patologiczni mieszkańcy dzielnicy Stołczyn i Skolwin, stwarzali zagrożenie dla podopiecznych. Rada podjęła decyzję, aby stopniowo demontować kraty, do końca roku szkolnego planowane jest zakończenie demontażu. Klamki w oknach zostaną zamontowane.

Na radzie w dniu 23.02.2023 r. pracownicy jednogłośnie sprzeciwili się demontażowi sztab antywłamaniowych na górnych piętrach. Argumentują to tym, że póki nie mamy zatrudnionych terapeutów, służba zdrowia działa opieszale, a my mamy kilka wychowanek, które są pod opieką psychiatryczną, to są obawy, że mogą chcieć dokonać próby samobójczej wyskakując przez okno. Obecnie mamy 3 wychowanki, które podjęły próbę samobójczą w tym roku szkolnym (wszystkie mieszkają na górnych piętrach), jedna z nich przez 2 dni była nieprzytomna w szpitalu po próbie. Biorąc pod uwagę obawy pracowników, nie zdemontuję sztab antywłamaniowych. Uważam, że takie działanie możemy podjąć wtedy, kiedy w MOW zostanie zatrudniony psychoterapeuta i udzielana pomoc psychologiczna będzie efektywna.

Zalecenie nr 9

Umożliwienie wychowankom, w czasie wolnym od zajęć zorganizowanych, swobodne poruszanie się po internacie oraz korzystanie z aneksu kuchennego;

Po zakończeniu zajęć zorganizowanych wychowanki mają swobodny dostęp do aneksu kuchennego i mają możliwość swobodnego poruszania się po internacie w części należącej do danej grupy wychowawczej. W przypadku kiedy wychowanka chce iść na inną grupę wychowawczą, musi poinformować wychowawcę gdzie będzie przebywać, ponieważ on sprawuje nad nią opiekę i powinien wiedzieć, gdzie jest jego podopieczna. Wychowawca innej grupy powinien być zapytany o zgodę na odwiedziny, ponieważ w tym czasie na innej grupie

mogą odbywać się zajęcia zorganizowane i niezaplanowani goście będą dezorganizować pracę grupy. Taki sposób funkcjonowania jest zaakceptowany przez podopiecznych, ponieważ one są związane zarówno emocjonalnie ze swoją grupą, ale również fizycznie z jej terenem. Oczekują poszanowania wyznaczonych granic.

Zalecenie nr 10

Umożliwienie wychowankom codziennego wyjścia na świeże powietrze na terenie ośrodka;

W dniu 23.02.2022 r. pracownicy ośrodka – nauczyciele i wychowawcy zostali zobligowani do dopilnowania, aby wychowanki miały możliwość codziennie wychodzić na świeże powietrze. W czasie przerw lekcyjnych wychowanki mają możliwość wychodzenia na patio, które jest dla nich otwarte.

Zalecenie nr 11

Zniesienie ograniczenia dostępu do maszynek do golenia oraz innych kosmetyków, które obecnie podlegają wydzielaniu przez wychowawców;

Wychowanki mają swobodny dostęp do kosmetyków do depilacji typu depilator, krem czy maszynki, choć te ostatnie znajdują się w depozycie u wychowawcy, do którego mogą po nie w każdej chwili przyjść. Fakt ten wynika z powodów częstego używania ich niezgodnie z przeznaczeniem (samookaleczenia), czy też kradzieży. To, że maszynki są u wychowawcy jest decyzją wspólną grupy, nie jest to narzucone przez dyrekcję.

Zalecenie nr 12

Zapoznanie personelu placówki z *Podręcznikiem skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Protokół Stambulski)* i wykorzystanie zawartych tam wskazań w codziennej pracy;

W dniu 23.02.2022 r. kadra ośrodka otrzymała polecenie samodzielnego zapoznania się z *Podręcznikiem skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Protokół Stambulski)* oraz wykorzystywania zawartych tam wskazań w codziennej pracy. Kadra ośrodka w dniu 23.02.2022r. otrzymała maila z dokumentem.

Zalecenie nr 13

W przypadku ujawnienia śladów przemocy fotografowanie ich w sposób uwidaczniający twarz wychowanka oraz umieszczenie fotografii w jego dokumentacji medycznej;

Od dnia 23.02.2022 r. zgodnie z zaleceniem nr 13 w przypadku ujawnienia śladów przemocy, będą one sfotografowane w sposób uwidaczniający twarz wychowanka. Fotografie będą umieszczone w dokumentacji medycznej podopiecznej.

Zalecenie nr 14

Zapewnienie personelowi, w szczególności psychologom, regularnej superwizji indywidualnej oraz grupowej, prowadzonej przez certyfikowanego psychoterapeutę;

Pani psycholog regularnie od 1,5 roku uczęszcza na superwizję. Nawiązałam współpracę z firmą zatrudniającą certyfikowanych psychoterapeutów Akademia Rozwoju NIP 7651636168. Wstępnie ustaliliśmy, że pierwsze spotkanie odbędzie się w miesiącu kwietniu.

Zalecenie nr 15

Regularne organizowanie dla personelu szkoleń z zakresu resocjalizacji, socjoterapii, ochrony praw człowieka, komunikacji interpersonalnej, sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych bez użycia siły, sposobów radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Zobowiązuję się do regularnego organizowania szkoleń z zakresu wymienionego w zaleceniu nr 15. Pracownicy mają możliwość udziału w takich szkoleniach organizowanych indywidualnie, finansowanych z funduszy Ośrodka.

p.o DYREKTOR
MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA
WYCHOWAWCZEGO

mgr Anna Hryniewicz-Pawłaszek

Dyrektor MOW

W załączeniu:

Załącznik 1. Pismo do Urzędu Miasta Szczecin

Szczecin, 25.02.2022 r.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
im. Janusza Korczaka
71-883 Szczecin, ul. Kamienna 22
tel./fax (091) 4538-103, 4538-592
REGON 000187000, NIP 1512000177

Pani
Lidia Rogas
Dyrektor Wydziału Oświaty
Urząd Miasta
Plac Armii Krajowej 1
70-456 Szczecin

Nasz znak: MOW-1711/07/22

Szanowna Pani Dyrektor,

w związku z zaleceniami zawartymi w raporcie KMPT z wizytacji odbytej w MOW w listopadzie 2022 r. zwracam się do Pani z następującym wnioskiem:

Proszę o wyrażenie zgody na zatrudnienie psychoterapeuty oraz terapeuty uzależnień, w wymiarze co najmniej 0,5 etatu dla każdego ze specjalistów. Mój wniosek brzmi dokładnie tak, jak zalecenie nr 2 w raporcie KMPT.

W bieżącym roku szkolnym w okresie od września 2021 r. do stycznia 2022 r. w MOW zaszły dwa wydarzenia nadzwyczajne, zgłoszone jako próba samobójcza oraz samookaleczenie zagrażające życiu. Jedną z tych wychowanek, wg zaleceń lekarza psychiatry, powinna być pod regularną opieką psychoterapeuty. Została zarejestrowana w poradni, jednak czas oczekiwania w kolejce wynosi ponad 6 miesięcy.

Ok. 20 % podopiecznych placówki dokonuje regularnych okaleczeń ciała, ponieważ nie radzą sobie emocjonalnie. Jedną z wychowanek, podczas pobytu w czasie ferii w domu rodzinnym, dokonała próby samobójczej, łykając tabletki w ilości połowy dawki śmiertelnej. Trafiała do szpitala. Po odzyskaniu przytomności i oczyszczeniu organizmu, wróciła do MOW. W rozmowie z wychowawcami powiedziała, że zamierzała popełnić samobójstwo, jednak, chcąc jak najszybciej opuścić szpital, okłamała lekarzy twierdząc, że nie miała i nie ma

zamiarów suicydalnych. Zatrudnienie psychoterapeuty w MOW jest konieczne, aby wyeliminować lub chociaż zminimalizować niebezpieczeństwo wystąpienia kolejnej próby samobójczej. Obecnie 6 wychowanek spośród wszystkich przebywających w MOW ma zalecenie uczestniczenia w psychoterapii. Uczestniczy tylko jedna – w Zachodniopomorskim Instytucie Psychoterapii, dokąd raz w tygodniu udaje się pod opieką jednego z pracowników. Pozostałe czekają na wolne miejsce. Wobec 7 wychowanek jest stosowana farmakoterapia zlecona przez lekarza psychiatrę.

Większość wychowanek placówki miała kontakt z substancjami psychoaktywnymi, a część z nich jest od nich uzależniona. Od lutego 2022 r. 3 dziewczęta uczestniczą w terapii w Poradni Leczenia Uzależnień Powrót z U. W tych przypadkach również konieczne jest oddelegowanie pracowników opiekującymi się wychowanekami podczas trwania terapii oraz drogi tam i z powrotem. Pragnę również zwrócić uwagę na szczególny aspekt podejmowania terapii uzależnień – każdy uczestnik terapii musi zrozumieć, że jest uzależniony i posiadać wewnętrzną motywację do podjęcia leczenia. Wyżej wymienione dziewczęta taki warunek spełniają. Jednak większość naszych podopiecznych, eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, nie widzi problemu, niektóre wręcz zaprzeczają, że są uzależnione. Możliwość uczestniczenia w zajęciach z terapeutą uzależnień w ośrodku może być dla nich ratunkiem przed pogrążeniem się w śmiertelnym nałogu.

W świetle powyższych argumentów uprzejmie proszę o pozytywne rozpatrzenie niniejszego wniosku.

Z poważaniem

Warszawa, 23-03-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.16.2021.MD

Pani

**Anna Hrynkiewicz-Pawłaszek
Dyrektorka Młodzieżowego
Ośrodka Wychowawczego im.
Janusza Korczaka w Szczecinie**

ul. Kamienna 22

71-883 Szczecin

Szanowna Pani Dyrektor,

na wstępie pragnę podziękować za odpowiedź na raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur oraz sprawne wprowadzenie większości sformułowanych w nim rekomendacji. W kwestii zaleceń, które wzbudziły wątpliwości proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur jest organem działającym na podstawie Protokołu Fakultatywnego do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania¹.

KMPT nie jest podmiotem kontrolnym i w czasie swoich wizytacji nie ogranicza się do weryfikacji wypełniania przez placówkę dyspozycji norm prawa krajowego.

¹ Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192).

W przypadku oczywistego naruszenia obowiązków wynikających z przepisów prawa, KMPT w zakresie swojej właściwości wydaje odpowiednie zalecenia zmierzające do usunięcia zaistniałych naruszeń. Trzeba jednakże podkreślić, że spełnianie przez konkretną placówkę minimalnych wymogów stawianych przez ustawodawcę krajowego nie w każdym wypadku uznane zostaje przez wizytujących jako wystarczające do zapewnienia odpowiedniej ochrony przed niewłaściwym traktowaniem. Niejednokrotnie bowiem przepisy prawa nie nadążają za zmieniającą się rzeczywistością i nie gwarantują osobom pozbawionym wolności wystarczającej ochrony w zakresie badanym przez Krajowy Mechanizm.

Doskonałym przykładem tego zjawiska jest m.in. rekomendacja dotycząca zatrudnienia psychoterapeuty oraz terapeuty uzależnień, która ma na celu zniwelowanie braku odpowiednich działań ze strony ustawodawcy krajowego, który zdaje się nie dostrzegać oczywistej zmiany profilu wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych i skali problemu zaburzeń psychicznych i uzależnień obserwowanej obecnie wśród młodzieży. Pomimo braku obowiązku zatrudniania tego rodzaju specjalistów w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych jasnym jest, co Pani Dyrektor była uprzejma zauważyć, że brak fachowego wsparcia w tym zakresie może prowadzić i prowadzi do tragicznych konsekwencji, zagrażających zdrowiu i życiu wychowanek.

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur w swojej pracy opiera się na standardach wyznaczanych przez organizacje międzynarodowe oraz ekspertów krajowych zajmujących się ochroną praw człowieka, a ściślej ochroną praw osób pozbawionych wolności. Jak widać na wskazanym przykładzie, w przypadku stwierdzenia, że przepisy krajowe nie zapewniają osobom pozbawionym wolności należytej ochrony, KMPT wydaje zalecenie dążące do wprowadzenia rozwiązań optymalnych z punktu widzenia prewencji tortur, również wykraczając poza przepisy krajowe. Należy jednakże z całą mocą podkreślić, że rekomendacje te nie stoją w sprzeczności z obowiązkami wyznaczonymi przez przepisy prawa, bowiem modyfikowane są w zakresie w jakim przepisy te wyznaczają jedynie standard minimalny, możliwy do rozszerzenia².

² Na przykładzie psychoterapeutów oraz terapeutów uzależnień wskazać można, że pomimo braku takiego obowiązku, zatrudnianie tych specjalistów w MOW jest możliwe na gruncie § 24. ust. 1 rozporządzenia w sprawie w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Ponownie należy w tym miejscu przypomnieć, że KMPT nie jest organem kontrolnym, ale doradczym, którego zadaniem jest analiza sytuacji zastanej w placówce oraz wydanie rekomendacji, które w największym możliwym stopniu zagwarantują osobom w niej przebywającym bezpieczeństwo i ochronę przed nieludzkim czy poniżającym traktowaniem albo karaniem. Wydawane rekomendacje oparte są o wiedzę ekspertów z wielu dziedzin związanych z prewencją tortur, nieludzkiego i poniżającego traktowania albo karania.

Zalecenie dotyczące zapewnienia badania lekarskiego wszystkim nowoprzyjętym wychowankom dotyczy jednej z kluczowych gwarancji antytorturowych. Odpowiednio szybko przeprowadzone, rzetelne badanie lekarskie, jest narzędziem pozwalającym na identyfikację objawów mogących świadczyć o tym, że osoba była ofiarą tortur, nieludzkiego i poniżającego traktowania albo karania. Jest to istotne również w przypadku, gdy nowoprzyjęta wychowanka nie zdradza żadnych niepokojących objawów. Monitorowanie stanu zdrowia psychofizycznego wychowanki, w przypadku jakichkolwiek wydarzeń nadzwyczajnych pozwoli na precyzyjne odtworzenie przebiegu zdarzeń i odsunięcie ewentualnych zarzutów od osób, które nie dopuściły się żadnych uchybień. Badanie lekarskie przeprowadzone niezwłocznie po przyjęciu wychowanki jest bowiem obiektywnym dowodem na to, w jakim stanie znajdowała się nieletnia w momencie przyjęcia jej do placówki.

Warto wskazać również, że wychowanki nierzadko bywają doprowadzane do placówki przez Policję. Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur w trakcie prowadzonych wizytacji otrzymuje sygnały niewłaściwego traktowania nieletnich ze strony funkcjonariuszy Policji. Badanie lekarskie może być pomocne również w takich sytuacjach. W tym miejscu zwracam się z prośbą o zwrócenie uwagi na sposób w jaki nieletnie są traktowane w trakcie doprowadzenia, w szczególności czy idą swobodnie czy są prowadzone, w jaki sposób są transportowane, czy stosowane są wobec nich kajdanki, czy podróżują same czy z innymi osobami. W przypadku dostrzeżenia jakichkolwiek niepożądanych praktyk należy taki fakt odnotować w dokumentacji wychowanki oraz zgłosić Komendantowi jednostki, której funkcjonariusze doprowadzali wychowankę do placówki.

W kwestii zapewnienia wychowankom odpowiedniej opieki w trakcie nocy, jak wskazano powyżej, rekomendacja wydana przez KMPT podyktowana była faktem, że prawo krajowe nie gwarantuje wychowankom odpowiedniego poziomu ochrony. Pragnę zwrócić uwagę, iż z punktu widzenia ochrony przed niewłaściwym traktowaniem, warunki pracy zapewniane wychowawcom i ich komfort psychiczny

mają istotne znaczenie. Składa się na to wiele czynników m.in. obciążenie pracą w przypadku niewystarczającej liczby pracowników, duża odpowiedzialność za życie i zdrowie wychowanek, obciążenie psychiczne związane z rodzajem wykonywanej pracy. Poza oczywistymi trudnościami organizacyjnymi, które wynikają z obecności w porze nocnej tylko jednego wychowawcy, a które zostały już wskazane w raporcie powizytacyjnym, niebagatelne znaczenie ma również wynikające z tego faktu obciążenie psychiczne wychowawców. Proszę zatem o skonsultowanie tej kwestii z kadrą pedagogiczną i ponowne rozważenie skierowania dodatkowego wychowawcy do dyżurów w porze nocnej.

Odnośnie usunięcia sztab antywłamaniowych, przyjmuję argumentację przedstawioną w odpowiedzi i przychylam się do stanowiska, że czasowe ich pozostawienie w oknach na górnych piętrach jest akceptowalne, wobec niewystarczającego wsparcia psychoterapeutycznego zapewnianego obecnie wychowankom. Będę jednak zobowiązany za potraktowanie tej sytuacji jako wyjątkowej i podjęcie wysiłków zmierzających do zapewnienia wychowankom odpowiedniego wsparcia, którego efekty umożliwią demontaż sztab również w górnej kondygnacji placówki.

Rozumiejąc występowanie problemów natury psychicznej wśród nieletnich i wiążących się z tym trudności pragnę jednocześnie zaznaczyć, że w przypadku zidentyfikowania poważnych zaburzeń zdrowia psychicznego lub symptomów głębokiego uzależnienia u wychowanki, sąd rodzinny winien orzec o umieszczeniu nieletniej w szpitalu psychiatrycznym lub innym odpowiednim zakładzie leczniczym.

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze nadal pozostają placówkami wyłącznie wychowawczymi i nie dysponują odpowiednimi narzędziami do pomocy nieletnim, które zmagają się z poważnymi zaburzeniami psychicznymi lub uzależnieniami, zagrażającymi ich zdrowiu i życiu. Pobyt takiej wychowanki w placówce wychowawczej zagraża nie tylko jej samej, ale również pozostałym wychowankom. Z uwagi na wychowawczy profil placówki należy, jak wskazano w raporcie powizytacyjnym, unikać wszelkich rozwiązań które mają charakter opresyjny i mogą budzić skojarzenia z systemem penitencjarnym. Bez wątplenia, występowanie takich czynników, nie tylko nie służy likwidacji deficytów, z którymi borykają się podopieczni mow, lecz może zablokować ów proces.

Uprzejmie proszę zatem o przekazanie informacji na jakim etapie znajduje się obecnie demontaż krat oraz sztab antywłamaniowych w placówce oraz czy we wszystkich oknach zamontowane zostały klamki.

Proszę również o informacje, czy wpłynęła do Państwa odpowiedź z Urzędu Miasta Szczecin. Będę w szczególności wdzięczny za wskazanie czy organ prowadzący wyraził zgodę na zatrudnienie psychoterapeuty oraz terapeuty uzależnień w podległej Pani Dyrektor placówce.

Z wyrazami szacunku

Przemysław Kazimirski
Dyrektor Zespołu
/-podpisano elektronicznie/

Warszawa, 05-01-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.16.2021.MD

**Pani
Anna Hrynkiewicz-Pawłaszek
Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka
Wychowawczego im. Janusza Korczaka
w Szczecinie
ul. Kamienna 22
71-883 Szczecin**

Szanowna Pani Dyrektor,

w dniu 23 marca 2022 r. skierowaliśmy pismo związane z raportem powizytacyjnym Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Do dnia dzisiejszego, nie otrzymaliśmy jednakże odpowiedzi na przedmiotowe pismo, które przesyłam raz jeszcze w załączeniu.

W związku z powyższym, na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie odpowiedzi na w/w pismo Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego pisma.

Załącznik: Pismo z 23 marca 2022 r. sygn. KMP.573.16.2021.MD

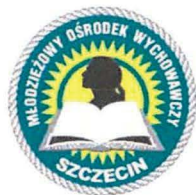
Z poważaniem

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Szczecin, 13.01.2023 r.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
im. Janusza Korczaka w Szczecinie

Nasz znak: MOW-930/1/23

KMP.573.16..2021.MD

Pan
Przemysław Kazimierski
Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji

Szanowny Panie Dyrektorze,

Na samym początku chciałabym przeprosić za brak odpowiedzi na pismo z dnia 23-03-2022 r. Nie wynikało to z mojej złej woli, ale z problemów organizacyjnych, które powstały w tym okresie i w zasadzie trwały do końca września 2022 r. Od początku lutego 2022 r. moja pani kierownik do spraw opiekuńczo-wychowawczych miała problemy zdrowotne i nie była w stanie efektywnie pełnić swojej funkcji. Od 1 maja 2022 r. oficjalnie, pani sprawująca funkcję kierownika, przestała pełnić to stanowisko. W związku z tym, formalnie od maja 2022 r., a praktycznie od lutego 2022 r. byłam bez zastępcy i w zasadzie wykonywałam również obowiązki kierownika ds. opiekuńczo-wychowawczych. Z dniem 1 października 2022 r. zatrudniłam osobę, które skutecznie do dziś pełni rolę kierownika.

Nawiązując do zaleceń pokontrolnych, chciałabym przekazać, że:

1. Organ prowadzący, którym jest Urząd Miasta Szczecin przyznał 10 h tygodniowo dla psychoterapeuty. Myślę, że na obecną chwilę jest to wystarczająca liczba godzin. Część wychowanek korzysta z pomocy terapeuty regularnie, są osoby, które po 1-2 wizytach

rezygnują. Niektóre dziewczyny korzystają okazjonalnie. Nie zdarzyła się sytuacja, aby którakolwiek z podopiecznych MOW zwróciła uwagę, że psychoterapeuta nie miał dla niej czasu.

2. Niestety organ prowadzący nie wyraził zgody na zatrudnienie terapeuty uzależnień. Argumentując to tym, że uzależnienie leczone jest przez podmioty wpisane do rejestru podmiotów prowadzących działalność leczniczą. Ponadto zawód terapeuty uzależnień nie występuje w katalogu stanowisk przewidzianych przepisami prawa oświatowego. W związku z tym z przyczyn formalno-prawnych nie mogą zatrudnić terapeuty uzależnień.
3. Brakujące klamki zostały zamontowane, wychowanki mogą otwierać okna w celu wietrzenia pomieszczenia.
4. Na koniec sprawa dla mnie najbardziej problematyczna - kraty w oknach. W pierwszej kolejności wymontowaliśmy kraty z okien w pomieszczeniu chorych. I niestety efekt był taki, że wychowanki, które nie chcą być w Ośrodku, zaczęły dokonywać ucieczek. W kwietniu zablokowaliśmy jedną ucieczkę, w maju uciekła jedna, w grudniu dwie wychowanki. Czyli podczas 4 przypadków korzystania z sali chorych, podjęto 3 próby ucieczki, z czego 2 skuteczne. Zarówno pracownicy, jak i wychowanki, są przekonani, że kiedy umożliwimy swobodne otwieranie okien na parterze, to liczba ucieczek drastycznie wzrośnie. Wychowanki same zwróciły uwagę, że będą wychodzić przez okno, aby zapalić papierosa. Okna są na wysokości ok. 1 m. bez problemu można przez nie swobodnie wchodzić i wychodzić. Nie jest to standardowa wysokość, jak np. w blokach, gdzie trzeba mieć drabinę lub pomoc innej osoby, aby dostać się do budynku (a mimo to ludzie montują kraty dla własnego bezpieczeństwa).

Podopieczne MOW zwróciły uwagę, że gdyby mogły otwierać swobodnie okna, to na pewno zaraz po przyjeździe do Ośrodka uciekłyby. Po tygodniu, dwóch, kiedy zaakceptują fakt pobytu w placówce już nie chcą uciekać. Również w rozmowach z wychowawcami, powiedziały, że czasem kiedy jest im źle i przychodzi ochota na używkę lub inna wychowanka namawia do ucieczki, to pod wpływem impulsu, wyszłyby przez okno.

Ja nie jestem zwolennikiem krat w oknach, jednak uważam, że zabezpieczenia przed swobodnym otwieraniem okien w MOW są konieczne. Dlatego demontując kraty zamontuję listwy zabezpieczające, które umożliwią otwieranie okien na ograniczoną szerokość.

Chciałabym zwrócić jeszcze uwagę na zabezpieczenia ograniczające otwieranie okien – listwy na piętrach budynku. Ja, moi pracownicy i wychowanki nie wyobrażamy sobie, aby te okna były otwierane swobodnie. Wśród wychowanek zawsze jest kilka, które deklarują myśli lub zamiary samobójcze. Dla przykładu: od 19 marca 2022 r. do 17 listopada 2023 roku przebywała w naszym ośrodku wychowanka, która miała zdiagnozowane zaburzenie osobowości BORDERLINE i inne zaburzenia zachowania. Praca wychowawcza i edukacyjna z takim dzieckiem, była prześląknięta strachem i obawą, że dziewczyna dopuści się agresji lub autoagresji. Nie było dnia, żeby nie deklarowała zamiarów samobójczych lub dokonania aktu agresji wobec koleżanek lub pracowników. Wychowanki również były zmęczone jej zachowaniem. W sierpniu 2022 r. rozpoczęłam korespondencję z sądem, że MOW to nie jest miejsce dla niej i powinna w trybie pilnym go opuścić. Umieszczenie jej w szpitalu psychiatrycznym zajęło ponad 3 miesiące. W grudniu przyjechała nowa wychowanka, która również ma zdiagnozowane Borderline i codziennie mówi o zamiarach suicydalnych. 6 stycznia 2023 r. podjęła próbę samobójczą w MOW. Obecnie przebywa w szpitalu psychiatrycznym.

Coraz częściej niedostosowanie społeczne jest sprzężone z zaburzeniami z zakresu psychiatrii. Na oddziałach psychiatrycznych stosowane są środki w celu utrzymania bezpieczeństwa pacjentów i personelu. Logicznym wobec tego wydaje się, że w celu zminimalizowania zagrożenia agresją i autoagresją nie możemy całkowicie zrezygnować ze specjalnych zabezpieczeń okien.

W świetle powyższych argumentów uprzejmie proszę o podanie takiego rozwiązania kwestii ochrony okien, które nie będzie kolidowało z zapewnieniem bezpiecznego pobytu nieletnich w naszym ośrodku.

Z wyrazami szacunku

**DYREKTOR
MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA
WYCHOWAWCZEGO**

~~mgr Anna Hryniewicz-Pawłaszek~~

**Anna
Hryniewicz-
Pawłaszek**

Elektronicznie
podpisany przez Anna
Hryniewicz-Pawłaszek
Data: 2023.01.16
08:12:49 +01'00'

Warszawa, 18-05-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.16.2021.MD

**Pani
Anna Hrynkiewicz-Pawłaszek
Dyrektorka Młodzieżowego Ośrodka
Wychowawczego im. Janusza Korczaka
w Szczecinie
ul. Kamienna 22
71-883 Szczecin**

Szanowna Pani Dyrektor,

uprzejmie dziękuję za informacje przekazane w piśmie z 13 stycznia 2023 r.

Odnosząc się do wątpliwości dotyczących kwestii zabezpieczenia okien w placówce, niewątpliwie w pierwszej kolejności należy mieć na uwadze bezpieczeństwo wychowanek. Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur wielokrotnie zgłaszał zastrzeżenia do braku wyodrębnienia placówek przeznaczonych dla nieletnich z zaburzeniami psychicznymi, czy uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych innych niż alkohol. Postulaty te nie zostały uwzględnione w toku prac nad ustawą o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, dlatego przyjąć należy, że wszystkie placówki wychowawcze powinny dysponować zabezpieczeniami wystarczającymi do zagwarantowania bezpieczeństwa i możliwości prowadzenia oddziaływań wychowawczych również wobec nieletnich z zaburzeniami psychicznymi.

Pragnę jednakże podkreślić, że istniejące w placówce zabezpieczenia nie mogą powodować ograniczeń w dostępie do świeżego powietrza. Zagwarantowanie dopływu świeżego powietrza wiąże się w pierwszej kolejności z możliwością przynajmniej uchylnego otwierania okien w pokojach wychowanek (klamki powinny być zamontowane we wszystkich oknach). Wykorzystanie sztabów antywłamaniowych należy w tym wypadku uznać, za rozwiązanie korzystniejsze niż zabezpieczenie w postaci krat.

Ponadto, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom (CPT)¹ wychowanki powinny mieć możliwość korzystania ze świeżego powietrza na terenie placówki (poza budynkiem), przynajmniej przez dwie godziny w ciągu dnia. Uprawnienie to dotyczy bez wyjątku wszystkich nieletnich przebywających w placówce.

Odnosząc się do kwestii zatrudnienia w placówce terapeuty uzależnień, pragnę przypomnieć argumentację przywołaną w raporcie wskazującą, że przepisy wykonawcze regulujące funkcjonowanie młodzieżowych ośrodków wychowawczych przewidują możliwość zatrudnienia, w zależności od potrzeb, innych specjalistów niż psycholog oraz pedagog. Taka podstawa znajdowała się zarówno w § 24. Rozporządzenia obowiązującego do 1 marca 2023 r.², jak i w § 28. obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty (Dz. U. poz. 651).

Wobec rosnącej liczby wychowanek zmagających się z uzależnieniem uprawnionym jest stwierdzenie, że istnieje potrzeba zatrudnienia w placówce terapeuty uzależnień. Korzystanie ze specjalistów w ośrodkach zewnętrznych obarczone jest niedogodnościami natury logistycznej - wiąże się z koniecznością oczekiwania oraz pochłania środki pieniężne związane z kosztami podróży. Ponadto, wsparciem terapeuty uzależnień zatrudnionego w placówce mogłyby zostać objęte prewencyjnie również wychowanki, które nie zakwalifikowałyby się na terapię zewnętrzną, ale ze względu na doświadczenia życiowe znajdują się w grupie ryzyka, gdy chodzi o problem uzależnienia.

W związku z informacją zawartą w odpowiedzi Pani Dyrektor, że organ prowadzący nie wyraża zgody na zatrudnienie takiego specjalisty, informuję, że w tej sprawie zwróciliśmy się odrębnym pismem do Urzędu Miasta Szczecin o przekazanie środków finansowych umożliwiających zatrudnienie w placówce terapeuty uzależnień w wymiarze min. 0,5 etatu.

Z poważaniem

¹ Zob. Raport CPT z wizyty w Polsce, CPT/Inf (2018) 39, § 98.

² Zob. § 24 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606 z późn. zm.).

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Warszawa, 18-05-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.16.2021.MD

**Pan
Piotr Krystek
Prezydent Szczecina
Gmina Miasto Szczecin
Plac Armii Krajowej 1
70-456 Szczecin**

Szanowny Panie Prezydencie,

W dniach 3 listopada oraz 7-8 grudnia 2021 r. Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur przeprowadził wizytację Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka. W raporcie powizytacyjnym zawarto m.in. rekomendację dotyczącą zatrudnienia w placówce specjalisty z zakresu terapii uzależnień w wymiarze min. 0,5 etatu. Raport KMPT został przesłany do wiadomości Pana Prezydenta wraz z pismem przewodnim z dnia 2 lutego 2022 r. (sygn. KMP.573.16.2021).

W późniejszej korespondencji dotyczącej stopnia realizacji zaleceń Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, Dyrektorka placówki odnosząc się do rekomendacji dotyczącej zatrudnienia specjalisty z zakresu terapii uzależnień wskazała, że nie otrzymała zgody organu prowadzącego na wyodrębnienie w ośrodku takiego stanowiska. Odmowa miała być uargumentowana brakiem podstawy prawnej pozwalającej na zatrudnienie terapeuty uzależnień w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Tymczasem, zarówno § 24. rozporządzenia obowiązującego do 1 marca 2023 r. (tj. w dacie sporządzenia raportu powizytacyjnego)¹, jak i § 28. obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty (Dz. U. poz. 651) przewidują możliwość zatrudnienia w ośrodkach wychowawczych poza psychologiem i pedagogiem, w zależności od potrzeb, również specjalistów z innych dziedzin.

Wobec obserwowanego w skali całego kraju wzrostu liczby nieletnich zmagających się z uzależnieniem lub posiadających doświadczenie zażywania substancji psychoaktywnych, uprawnionym jest stwierdzenie, że w prowadzonej przez Urząd Miasta Szczecin placówce istnieje potrzeba zatrudnienia terapeuty uzależnień.

Takie stanowisko prezentuje również dyrekcja i pracownicy placówki, którzy pracując bezpośrednio z wychowankami dostrzegają potrzebę objęcia nieletnich opieką terapeuty uzależnień w zakresie większym niż ma to miejsce dotychczas.

Korzystanie ze specjalistów w ośrodkach zewnętrznych obarczone jest szeregiem niedogodności. W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na czas oczekiwania na wizytę u specjalisty zewnętrznego. Ponadto, realizacja wizyt w innych placówkach wiąże się z koniecznością zaangażowania kierowcy i pracownika ośrodka, pod którego opieką nieletnia przebywa w czasie podróży i podczas wizyty. Nie bez znaczenia pozostają również koszty organizacji transportu w takich sytuacjach.

Dodatkowo warto także podkreślić, że wsparciem terapeuty uzależnień zatrudnionego w placówce mogłyby zostać objęte prewencyjnie również wychowanki, które nie zakwalifikowałyby się na terapię zewnętrzną, ale ze względu na doświadczenia życiowe znajdują się w grupie ryzyka, gdy chodzi o problem uzależnienia.

Biorąc pod uwagę, że do młodzieżowych ośrodków wychowawczych kierowani są nieletni z rodzin niewydolnych wychowawczo, w których nierzadko występuje problem uzależnienia, zapewnienie wsparcia terapeuty uzależnień może pozytywnie wpłynąć na zrozumienie schematów rozwijania uzależnienia, współuzależnienia, jak również podejmowania stosownych działań prewencyjnych.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606 z późn. zm.).

Pragnę jednocześnie wskazać, że zatrudnienie terapeuty uzależnień jest częstą praktyką w zakładach poprawczych i oceniane jest bardzo pozytywnie zarówno przez nieletnich jak i wychowawców pracujących w tych miejscach. Wprowadzenie podobnego wsparcia na wcześniejszym etapie, gdy nieletni przebywają jeszcze w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, może przyczynić się do zapobieżenia rozwojowi uzależnienia, które jest czynnikiem istotnie utrudniającym prowadzenie procesu wychowawczego czy resocjalizacji nieletnich.

W związku z przedstawioną powyżej argumentacją, zwracam się do Pana Prezydenta z prośbą o ponowne rozważenie wyrażenia zgody na zatrudnienie w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Szczecinie specjalisty z zakresu terapii uzależnień i przekazanie odpowiednich środków finansowych na ten cel.

Uprzejmie proszę o odniesienie się do wskazanej w niniejszym piśmie prośby w terminie 30 dni od jego otrzymania.

Z poważaniem

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości: Dyrektorka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Szczecinie

Urząd Miasta Szczecin

Wydział Oświaty

pl. Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin

tel. +4891 42 45 643, +4891 42 21 159

tel./fax +4891 42 45 637

wos@um.szczecin.pl · www.szczecin.eu

Szczecin 2023-06-13

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich**
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Nasz znak: WOś-II.4424.1108.2023.AKK
Wasz znak: KMP.573.16.2021.MD

W załączeniu przesyłam odpowiedź Prezydenta Miasta Szczecina na pismo z dnia 18.05.2023 r.

Signed by / Podpisano przez:

Iwona Potrykus
Gmina Miasto Szczecin

Date / Data: 2023-06-13 14:03

Do wiadomości:

Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Szczecinie

Prezydent Miasta Szczecin

Piotr Krzystek

pl. Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin
tel. +4891 42 45 204, fax +4891 42 45 855
prezydent@um.szczecin.pl • www.szczecin.eu

Szczecin 2023-06-07

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

Nasz znak: WOŚ-II.4424.1108.2023.AKK

Wasz znak: KMP.573.16.2021.MD

Sławoś Perkeo,

odpowiadając na pismo z dnia 18.05.2023 r. dotyczące zatrudnienia terapeuty uzależnień w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Szczecinie, organ prowadzący nie może wyrazić zgody na utworzenie takiego etatu z uwagi na brak jednoznacznych uregulowań prawnych w zakresie wsparcia diagnostycznego i leczniczego dla wychowanków placówek, jakimi są młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych.

Art. 28 Rozporządzenia MEiN z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty (Dz.U.2023.651), brzmi: "W młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 23 ust. 1 pkt 2 lit. b-d."

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż przedmiotowy zapis nie może być interpretowany w oderwaniu od celu i zakresu działania placówki. A zatem, specjaliści zatrudniani są celem realizacji zadań przypisanych prawnie do danej placówki. Zgodnie z art. 10 wspomnianego rozporządzenia, młodzieżowe ośrodki wychowawcze mają charakter resocjalizacyjno-wychowawczy, bądź resocjalizacyjno-rewalidacyjny (przeznaczone dla młodzieży z upośledzeniem umysłowym).

Art. 11 rozporządzenia wskazuje, iż do zadań MOW należy eliminowanie przejawów niedostosowania społecznego i przygotowanie wychowanków do samodzielnego, odpowiedzialnego i zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi życia po opuszczeniu placówki.

Wspomniane powyżej zadania realizowane są poprzez odpowiednie działania, m. in. udział w zajęciach o charakterze resocjalizacyjnym, socjoterapeutycznym, profilaktyczno-wychowawczym, rewalidacyjnych, sportowych, rozwijających zainteresowania.

Działania z zakresu diagnozy i terapii uzależnień są działaniami odrębnymi od działalności wychowawczej i resocjalizacyjnej, a więc leczenie uzależnień nie jest działaniem mogącym być potraktowane jako wpisujące się w podstawową, prawnie unormowaną działalność MOW.

Prowadzenie terapii uzależnień jest rodzajem świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej, podlega osobnym regulacjom prawnym, których nie można powiązać z przepisami prawa dotyczącymi placówek oświatowych. Zgodnie z art. 26 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.172 ze zm.), leczenie (według definicji ustawowej - leczenie zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych) osób uzależnionych prowadzić mogą placówki posiadające status publicznych lub niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz lekarze wykonujący praktykę lekarską, w tym w ramach grupowej praktyki lekarskiej. Rehabilitację (według definicji ustawowej - rehabilitacja jako proces dążący do zapewnienia osobie z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi przez przyjmowanie środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych osiągnięcia optymalnego stanu zdrowia oraz funkcjonowania psychicznego i społecznego osoby uzależnionej) mogą prowadzić lekarz posiadający specjalizację w dziedzinie psychiatrii, osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie psychoterapii uzależnień lub certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień. W rehabilitacji osoby uzależnionej mogą uczestniczyć osoby posiadające certyfikat instruktora terapii uzależnień lub ubiegające się o otrzymanie certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień albo certyfikatu instruktora terapii uzależnień.

Wspomniane przez Pana w piśmie zakłady poprawcze zatrudniające terapeutów uzależnień i prowadzące terapię uzależnień, są placówkami innego typu i podlegają innym regulacjom prawnym.

W myśl art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 2022 r. (Dz.U.2022.1904) w okręgowych ośrodkach wychowawczych i zakładach poprawczych o charakterze resocjalizacyjno-terapeutycznym, prowadzi się leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych. Do wymienionych placówek, w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, osoby uzależnione kieruje się albo przenosi w oparciu o diagnozę stwierdzającą uzależnienie, sporządzoną przez lekarza,

z uwzględnieniem opinii przygotowanej przez specjalistę psychoterapii uzależnień, specjalistę w dziedzinie psychoterapii uzależnień lub psychologa.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze nie są według prawa placówkami, w których może być organizowana terapia uzależnień. Placówki funkcjonujące w ramach systemu oświaty mają ściśle określone kompetencje w zakresie profilaktyki uniwersalnej oraz udzielania pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonym uzależnieniem.

W myśl art. 6 Rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii z dnia 18 sierpnia 2015 r. (Dz.U.2020.1449) placówka, przy prowadzeniu działalności jak w tytule rozporządzenia, współpracuje m.in. z jednostkami samorządu terytorialnego, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, itp.

Zatrudniani w placówkach nauczyciele i inni specjaliści, w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, realizują zajęcia w ramach zadań związanych m. in. z prowadzeniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym działań mających na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem przez uczniów i wychowanków środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (art. 2 Rozporządzenia w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U.2022.1610)).

W obliczu rosnącej lawinowo liczby młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi, niewątpliwie konieczne jest działanie obejmujące systematyczne dokształcanie pracowników młodzieżowych ośrodków wychowawczych w zakresie szeroko pojętej profilaktyki oraz uaktualnianie wdrożonego w ośrodku programu profilaktycznego po konsultacjach ze specjalistami w dziedzinie terapii i profilaktyki uzależnień, w celu realizacji zadań placówki zgodnie z obowiązującym prawem. Brak zmian w przepisach, które pozwoliłyby na utworzenie wyspecjalizowanych w terapii uzależnień młodzieżowych

ośrodków wychowawczych sprawia, że na chwilę obecną zasadna pozostaje współpraca z lokalną poradnią leczenia uzależnień, w której przeprowadzony zostaje wywiad, a postawiona diagnoza pozwala na podjęcie decyzji o toku i miejscu dalszego leczenia. Stąd też stanowisko organu prowadzącego, iż w ramach wspomnianych w rozporządzeniu „innych specjalistów”, organ prowadzący placówkę nie może wyrazić zgody na wyodrębnienie stanowiska terapeuty uzależnień w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Szczecinie.

2 *Janusz Korczak* *Dir. K...*
✓

Do wiadomości:

Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Szczecinie